

นายณรากร วงษ์สิงห์
สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน
มหาวิทยาลัยมหิดล
จังหวัดกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยมหิดลรับผิดชอบเขตพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกทั้งหมด 22 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการขับเคลื่อนช่วงแรกคือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังจากนั้นจัดอบรมเรื่องการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา เพราะอยากให้ครูเข้าใจการออกแบบในเชิงบูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระ รวมถึงการพัฒนาทักษะผู้เรียน การใช้เครื่องมือคิด การใช้ชุดคำถาม การกระตุ้นคิด การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และการวัดประเมินผลที่หลากหลาย โดยใช้การเชื่อมโยงแบบกัลยาณมิตร เน้นสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียนและทีมพี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยที่ต้องไปขับเคลื่อน มีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง และแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนร่วมกันทั้งพี่เลี้ยงและโรงเรียน และมีการประเมินความพร้อมที่จะพัฒนาไปเป็นศูนย์ฯ

บทบาท: มหาวิทยาลัยมหิดลรับผิดชอบเขตพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกทั้งหมด 22 โรงเรียน ภาคกลาง 9 โรงเรียนคือจังหวัดนครปฐม นนทบุรี และลพบุรี และภาคตะวันออก 13 โรงเรียนคือจังหวัดชลบุรี ระยอง ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และจันทบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการขับเคลื่อนช่วงแรกจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากอบรมผู้บริหารและครูแกนนำแต่ละโรงเรียนประมาณ 7 - 8 เข้า-บ่าย หลังจากนั้นจัดอบรมเรื่องการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา โดยแยกกันระหว่างภาคกลางและภาคตะวันออก เพราะมีครูเข้าร่วมจำนวนมาก

ส่วนใหญ่เราจะเน้นให้ครูออกแบบการเรียนการสอน เพราะอยากให้ครูเข้าใจการออกแบบในเชิงบูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระ การพัฒนาทักษะผู้เรียน การใช้เครื่องมือคิด การใช้ชุดคำถาม การกระตุ้นคิด การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และการวัดประเมินผลที่หลากหลาย โดยใช้การเชื่อมโยงแบบกัลยาณมิตร เน้นสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียนและทีมพี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยที่ต้องไปขับเคลื่อน มีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง และแนวทางในการ

พัฒนาศักยภาพของโรงเรียนร่วมกันทั้งพี่เลี้ยงและโรงเรียน และมีการประเมินความพร้อมที่จะพัฒนาไปเป็นศูนย์ ช่วงแรกเราจะไปเยี่ยมภาคกลางก่อนเริ่มจากจังหวัดนครปฐม ที่โรงเรียนศรีวิชัย นนทบุรี และลพบุรี

ในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดลรับผิดชอบมีโรงเรียนที่ได้รับการประเมินเป็นศูนย์ฯ แล้ว 4 โรงเรียน คือ โรงเรียน ลาดยาว สตรีมารดาพิทักษ์ และสัตยาไส ส่วนโรงเรียนศรีวิชัยเพิ่งมาได้ทีหลัง เราวางแผนให้โรงเรียนศูนย์เป็นพี่เลี้ยง ให้กับโรงเรียนในเครือข่ายที่กำลังจะพัฒนาไปเป็นศูนย์ฯ โดยแบ่งเป็นโซน เช่น ภาคตะวันออกโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์กับลาดยาวจะรับผิดชอบ 13 โรงเรียน ส่วนที่ลพบุรีจะให้โรงเรียนสัตยาไสดูแล ส่วนจังหวัดนนทบุรีกับนครปฐม จะให้ศรีวิชัยเข้ามาเป็นพี่เลี้ยง

ปัญหาอุปสรรค: ช่วงแรกๆ ผู้บริหารและครูแกนนำบางคนยังไม่เข้าใจ จึงต้องจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการก่อนจนผู้บริหารและครูแกนนำเข้าใจระดับหนึ่ง แต่ช่วงหลังที่ได้เข้าไปในโรงเรียนก็พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีการเรียนการสอนเชิงบูรณาการที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปใช้ นอกจากนี้ก็ยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานรอบๆ โรงเรียน

โรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะมีบริบทต่างกัน การออกแบบการเรียนการสอนจึงสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนเมืองจะไม่มีฐานกิจกรรมมากเท่าโรงเรียนที่อยู่ในชนบท เช่น โรงเรียนศรีวิชัยไม่มีพื้นที่ แต่เขาสามารถออกแบบการเรียนรู้อิงลักษณะโครงการได้

ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของระยะเวลาและองค์ความรู้ที่ใช้ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้การสอน ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลไม่ได้จบศึกษาศาสตร์มา ก็ต้องให้โรงเรียนลำปลายมาศช่วย แล้วก็มีการทำรายงานขึ้นเว็บไซต์ด้วย

ข้อเสนอแนะ: สิ่งที่เราควรทำเริ่มต้นคือ ทำความเข้าใจครูในโรงเรียน ผู้บริหาร ครูแกนนำ ให้เกิดความเข้าใจ สร้างแรงบันดาลใจ และเป็นกำลังใจ เพื่อที่จะให้ครูและผู้บริหาร มีความจริงจัง จริ่งใจในการทำงาน มากกว่าการอยากเป็นศูนย์ฯ แต่อยากขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างแท้จริง การทำความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องลงลึกในรายละเอียด ครูต้องรู้จริง เมื่อครูรู้แล้วจึงค่อยจัดทำแผนการเรียนรู้ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระยะเวลาของแต่ละโรงเรียน และศักยภาพด้วย เพราะบริบทของแต่ละโรงเรียนไม่เท่ากัน บางโรงเรียนมีความเข้าใจมาก บางโรงเรียนมีความเข้าใจน้อย บางโรงเรียนเข้าใจช้า เร็ว แตกต่างกันไป

สิ่งที่ไม่ควรทำคือ การตัดสินว่าสิ่งที่เขาทำ ถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ เพราะอาจจะทำให้เขารู้สึก บั่นทอนจิตใจ สิ่งที่เขาทำดีเราก็บอกว่าดี แต่อาจต้องเพิ่มอะไรเข้าไปบ้าง ที่สำคัญโรงเรียนที่ถูกเลือกเข้ามาไม่ควรถูกทิ้ง บางทีขับเคลื่อนอยู่ขณะหนึ่งแล้วไม่ใช่ เมื่อไม่ใช่ก็ตัดโรงเรียนนี้ทิ้ง ซึ่งไม่ดีมากๆ เพราะถ้าเขามีใจที่จะขับเคลื่อนเรื่องนี้เราก็ควรที่จะสานต่อให้ถึงที่สุด